

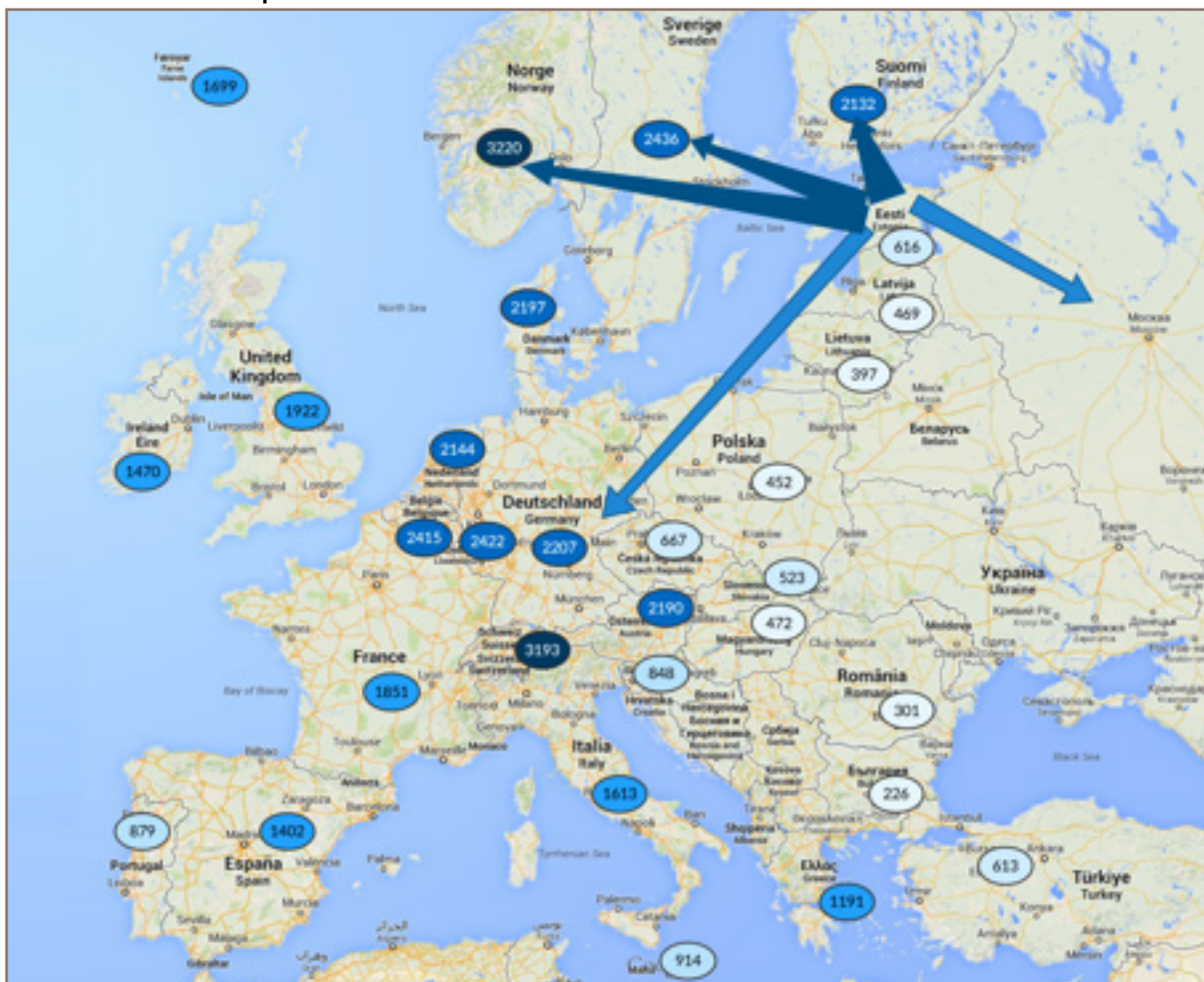
Kes tahab töötada Eestis? Vol.2

Kadri Seeder, Palgainfo Agentuuri juht ja analüütik

Mõni aeg tagasi kirjutasin arvamustöö teemal, kes tahab töötada Eestis? Paar nädalat tagasi rääkis samal teemal sotsiaalteadlaste aasta konverentsil ja sellel otstarbel analüüsisin põhjalikumalt ka viimase palgauuringu vastuseid. Vaatasin, kes on siis need töötajad ja tööotsijad, kes tahavad ainult Eestis töötada ning kes soovivad nii Eestis kui välismaal töötada. Õnneks ei olnud neid, kes sooviks ainult välismaal töötada kuigi palju.

Saadud pilt oli mõnes mõttes üsna ootuspärane – välisriikides soovivad harvemini töötada vanemad inimesed, hoolduskohustusega inimesed ja need, kelle töö on seotud suuresti eesti keele kasutamisega. Ehk need, kellel on ilmselt raskendatud välismaal töötamine. Kui tavapäraselt arvatakse, et madal palgatase on see, mis sunnib inimesi tööd välismaalt otsima, siis ilmselt see osaliselt ka nii on, kuid pigem töötajate seas, kes ka Eestis väga kehvasti ei teeni. Kõigest lähemalt.

Töötasude erinevused piirkondade lõikes

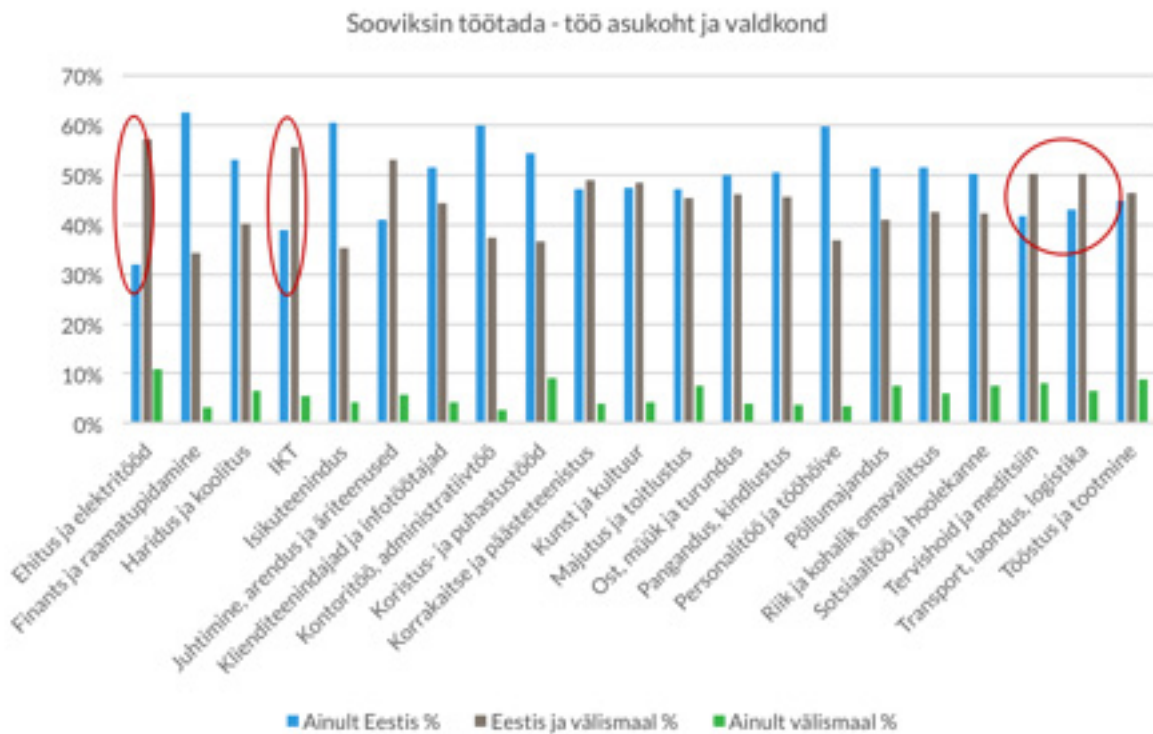
Oluline põhjus, miks töötajad teistesse riikidesse liiguvad on töötasu. Eurostat võrdleb ühe näitajana ilma lasteta palgatöötajate keskmist netosissetulekut riikide lõikes. Vaadates neid numbreid Euroopa kaardil (vt lisatud slaid nr 1) tekib küsimus, miks üldse keegi veel Eestis, Lätis või Leedus töötab. Sissetulekute erinevused on mitmekordsed. Kui Eestis oli keskmine netosissetulek 2012. a. 616 eurot, siis meile kultuuriliselt ja logistiliselt lähedal asuvates riikides märgatavalt kõrgem - Soomes 2132 eurot, Rootsis 2436 eurot ja Norras 3220 eurot. Kahtlemata on ka elamiskulud seal kallimad, kuid mitte sellisel määral.

Nii võibki pidada üsna ootuspäraseks tulemuseks, et ligi 13 tuhandest uuringus osalenud töötajast kolmandik oleks valmis töötama Soomes, viiendik Rootsis ja Norras ning pisut alla viiendiku Saksamaal, kus palgatasemed on sarnased Soomele. Venekeelsetest vastajatest sooviks üsna palju lisaks Eestile töötada ka Venemaal.

Arvestades Eesti asukohta ja palgatasemeid on siia poole liikumist üsna raske ette kujutada - madalama palgatasemega riikide töötajatele jääb tee peale mitmeid parema keskmise palgaga riike ja kui juba nii kaugemale rändama hakata, siis miks mitte edasi rikkastesse Skandinaavia riikidesse minna.

Töö asukoha riigid vastajate taustaandmete järgi

Töövaldkondade osas on ootuspäraselt ehituses ja elektritöodes, IKT-s, tervishoius ja meditsiinis ning transpordis ja logistikas (sõidukijuhid) rohkem neid töötajaid, kes oleks valmis töötama nii Eestis kui välismaal. Ainult Eestit töö asukoha maana näevad sagedamini finants- ja raamatupidamise, isikuteeninduse, kontoritöö, personalitöö ja ka koristustööde valdkonnas töötavad inimesed. Ametirühmade lõikes on oskustöölise ja käsitöölise seas rohkem neid, kes nii Eestis kui välismaal sooviks töötada.

Kuigi ühelt poolt on selge, et inimesed liiguvad paremate teenimisvõimaluste suunas, siis vaadates töö asukoha soove netopalgade järgi, näeme, et üle 1000 euro teenivate inimeste seas on pisut vähem neid, kes ainult Eestis sooviks töötada, ning pisut rohkem neid, kes ainult välismaal töötada tahaks. Siin võib olla seos juba varasema välismaal töötamise kogemuse ning kõrgema palgatasemega harjumisega, teisalt ka erialaste ja sisuliste väljakutsetega, mida teises riigis töötamine pakkuda võib.

Vene keeles ankeedile vastajate seas oli pisut rohkem neid, kes ainult välismaal sooviks töötada. Selge erinevus on naiste ja meeste töö asukoha soovides – naistest 56% soovis töötada ainult Eestis, meeste osas oli see protsent 37%. Eestis ja välisriigis soovis töötada 40% naistest ja 55% meestest. Meeste seas oli ka rohkem neid, kes soovisid ainult välismaal töötada.

Vanusegruppide lõikes oli kõige suurem erinevus 16-24 aastaste ja 55-64 aastaste vahel – kui nooremas vanusegrupis soovis nii Eestis kui välismaal töötada 60% ja ainult Eestis 35%, siis vanematest vastajatest oli jagunemine vastupidine – 62% soovis ainult Eestis töötada ja 33% nii Eestis kui välismaal.

Haridustasemete lõikes oli kõrgema haridusega vastajate seas pisut rohkem neid, kes soovisid töötada nii Eestis kui välismaal, võrreldes madalama haridustasemega vastajatega.

Eestit tööasukohana eelistavad ka töötajad, kel on hoolduskohustus töö- ja isikliku elu korraldamisel olulisel kohal.

Seega võib öelda, et nooremate, kõrgema haridusega ja suurema sissetulekuga (mees)töötajate seas on rohkem neid, kes on avatud välismaal töötamisele. Seega peavad eesti tööandjad tõsiselt mõtlema, et millega nad konkureerivad avatud tööturul. Kindlasti ei ole see ainult palk ja töökeskkond, vaid laiemalt elukeskkond ja erialased väljakutsed, miks inimesed liiguvad. Nii nagu Valga ei suuda elukeskkonnana samadel alustel konkureerida Tallinnaga, ei suuda Tallinn konkureerida Londoniga ja ei peagi. Pigem saame otsida üles selle põhjuse, miks mõned inimesed valivad vaatamata kehvale palgatasemele ja kliimale elukohaks Mõisaküla, mitte Viimsi, Tallinna ja mitte New Yorki, ning seda võimendada.